

d'emergències arquitectòniques, com un teixit mil·lenari on la unitat i el tumult s'equilibren en una cohesió unitària i complexa alhora, perfecta, o com un joc d'espais barrocs sempre en tensió, en una constant dissecció que queda prou explícita en el subtítol del llibre, *Anatomia de la ciutat històrica*. Si aquesta mirada és la de l'arquitecte, la seva traducció en termes literaris pertany al poeta, que ha sabut comparar la baluerna de la catedral il·luminada amb un enorme lèmur nocturn, ha transformat els ponts de l'Onyar en grapes que uneixen dues ciutats dissemblants, i tota la ciutat vella en una pedrera de grans carreus separats per esquerdes profundes. L'arquitecte suggereix la possible reurbanització de la plaça Independència o dissenteix cordialment dels colors de les façanes de l'Onyar, mentre el literat personalitza el text salpebrant-lo amb records de la seva infantesa gironina o proposant anècdotes il·lustratives de com els visitants reben ara aquest paisatge urbà.

Al capdavant, tanmateix, no és pas balder preguntar-se per la comercialitat d'un llibre com aquest, perquè això suposa preguntar-se pel seu públic potencial, que resta desdibuixat, i perquè, fet i fet, també acaba configurant el llibre, tant formalment com de continguts. Malgrat la seva aparença, no es tracta pas només d'un llibre d'aquells que en diuen «de regal», tot i que participa de l'edició luxosa, així com dels desavantatges que també solen acompanyar-los, com l'absència de referències bibliogràfiques concretes o la freqüent desvinculació entre il·lustracions i text. Com que aquest és molt més que un llibre per enriquir una sala d'estar, pagarà la pena que algun dia el text de Joaquim Español arribi també en una edició més assequible i, per tant, trobi la quantitat de lectors que es mereix.

Josep Pujol i Coll

Territori de fantasmes

QUINTANA, Àngel.
Fàbula de lo visible. El cine como creador de realidades.
El Acantilado, Barcelona, 2003.
312 pàgines.

La frase «una imatge val més que mil paraules» —associada a una veritat inapel·lable— avui és un concepte trontollant i efímer.

La facècia de la representació visual com a sinònim d'una realitat física entra en crisi dins un món on els discursos filmics, elaborats per mecanismes tecnològics complexos, són capaços de manipular allò que entenem com a realitat i adequar-la a foscos interessos econòmics i polítics. Aquests són alguns dels temes que toca Àngel Quintana, professor de cinema de la UDG, en el seu nou llibre.

La primera part de l'obra parla de la representació i el concepte de mimesis, o imitació, fixat en la posada en escena cinematogràfica i, d'altra banda, plantejat en la novel·la del segle XIX, i s'erigeix en la voluntat de bastir-se com un repàs teòric, en to acadèmic, dels conceptes barallats per estudiosos i teòrics com Kraukauer o Bazin. La part final, que en opinió del ressenyador és la més atractiva per al gran públic, enumera les inquietuds artístiques d'autors més o menys con-

temporanis, entre els quals esmentem el concepte de reconciliació que venç les barreres de la solitud de Paul Thomas Anderson, director de *Magnolia*, o Spielberg amb *Salvar al soldado Ryan* (afegiríem Bryan Singer de *Sospechosos habituales*), on la Segona Guerra Mundial es tracta en base a l'impacte sobre l'americà corrent. El concepte de la realitat i atzar en Rohmer, la realitat dins la realitat que utilitza Antonioni a *Blow Up*, o el cas de Kiarostami amb *El viento nos llevará* (1999), una faula sobre uns cineastes en un viatge al nord de l'Iran per filmar una cerimònia mortuòria i on certs elements realistes, com el vehicle, prenen un accentuat camí d'abstracció (l'escena final d'un objecte surant a través d'un rierol és una de les imatges més colpidores i simbòliques de la cinematografia moderna). Finalment, ens endinsem en la «cultura de la sospita» postmoderna, que, com la dels nostres avis, amb Freud al capdavant, ens convida a no creure les imatges de la Guerra del Golf, tant l'original com la seqüela, perquè la realitat neix borda i representada, i un boirós atemptat terrorista als Jocs Olímpics d'Atlanta pot ser un cop d'efecte per pujar l'audiència. Uns fets que ens parlen del cinema com d'un territori de fantasmes. El més meravellós.

Moisés de Pablo